

Het *Oude* Centrum

Buurtmagazine - winter 2022 - jaargang 46

Energiearmoede *vraagt om actie*

Tekst: Conny Kuipéri | Foto's: Kees Oosterholt

Het is één van de belangrijkste onderwerpen van het moment: de energiecrisis. Voor velen zijn de hoge energieprijzen een flinke horde om te nemen, maar een steeds grotere groep mensen lukt het gewoonweg niet om de kosten te betalen. Cees de Hoon, opbouwwerker in het Oude Centrum van welzijnsorganisatie Wijkz geeft tips om de problemen het hoofd te bieden. ►

**Herinrichting
Boekhorststraat**
pagina 3

**Het Rabbijn
Maarsenplein**
pagina 6-7

**Fotograaf
Frederick Linck**
pagina 10-11

Ode aan de bezorgers
pagina 14-15

Licht uit, verwarming laag

Allereerst raadt Cees de Hoon aan om te kijken of gedragsverandering mogelijk is, de manier waarop je met energie omgaat. 'Geld besparen op energieverbruik kan bijvoorbeeld al door de lichten uit te doen in ruimten waarin je niet hoeft te zijn, de verwarming op een lagere stand te zetten en de was niet meer in de droger te doen maar buiten te hangen. Het klinkt allemaal heel simpel maar ingesleten gewoontes verander je niet zomaar even.' Mensen met een laag inkomen die ondanks hun energiebesparing in de problemen komen met hun energienota raadt hij aan om aan te kloppen bij het Servicepunt XL, waar individuele hulp en advies wordt geboden. 'Voor onze wijk is Parada (Van Limburg Stirumstraat 280) het meest dichtbij.'

Straataanpak Direct Bespaaractie

Met de afdeling Duurzaam Den Haag van de Gemeente werkt Cees de Hoon aan een straataanpak van de 'Direct Bespaaractie'. Met deze actie komt er, op kosten van de gemeente, iemand bij je thuis om gratis materialen te installeren als radiatorfolie, ledlampen en tochtstrips. Iedereen kan zich hiervoor aanmelden via de website, en de straataanpak moet ervoor zorgen dat ook mensen die de weg op internet niet kunnen vinden, over de actie horen en ervan kunnen profiteren.

Energiecoaches gevraagd!

Voor de Direct Bespaaractie van de Gemeente zijn energiecoaches nodig. Op het moment zijn er 75 actief in Den Haag, maar dat zijn er te weinig. Cees de Hoon doet een oproep aan bewoners die dit coachwerk wel zien zitten om zich te aan te melden, via info@duurzaamdenhaag.nl. Het is vrijwilligerswerk met een kleine vergoeding (twee tientjes per huishouden dat je adviseert). Na aanmelding volgt eerst een training van drie dagdelen, georganiseerd door Coöperatie Hoom in samenwerking met de Energiebank Den Haag. Daarna kun je aan de slag als energiecoach. ●

Waar kun je terecht voor:

Energietoeslag:

- Zelf aanvragen bij: www.denhaag.nl/energietoeslag
Bij minder inkomsten dan 1.310,05 euro (alleenstaand) of 1.871,50 euro (samenwonend) netto per maand.
- Automatische toewijzing van uw Gemeente: bij een bijstandsuitkering, IOAW-, IOAZ- of Bbz-uitkering.

Energiecoach: info@energiebankdenhaag.nl

De Stichting Energiebank biedt huurders met een laag inkomen gratis ondersteuning van een energiecoach. Deze komt bij uw thuis om naar bespaarmogelijkheden te kijken en energiebesparende materialen in de woning aan te brengen.

Direct Bespaaractie van de Gemeente Den Haag:

www.duurzamestad.denhaag.nl/direct-bespaaractie
Elke inwoner kan via deze site gratis energiebesparende materialen aanvragen.

Helpdesk Geldzaken van de Gemeente bij zorgen over het betalen van rekeningen: telefoonnummer 070-3536188 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur), of vul het online formulier in op www.helpdeskgeldzaken.nl/maak-een-afspraak

Colofon

Buurtmagazine Het Oude Centrum is een kwartaalblad dat huis-aan-huis wordt bezorgd in Het Oude Centrum. De inhoud wordt verzorgd door een vrijwillige redactie. Het magazine is gelieerd aan wijkorganisatie Het Oude Centrum (www.hetoudecentrum.nl).

Buurtmagazine Het Oude Centrum is a quarterly magazine, delivered door-to-door in the Old City Centre of The Hague. A voluntary editorial team provides its contents. The magazine is affiliated with the district neighbourhood organization (www.hetoudecentrum.nl).

Buurtmagazine Het Oude Centrum

P/a Paviljoensgracht 56, 2512 BR Den Haag
nieuws@hetoudecentrum.nl

Aan dit nummer werkten mee: Gricha Camonier, Jan Elsinga, Marieke de Jong, Conny Kuipéri, Eline Mechielsen, T. Nachtegaal, Kees Oosterholt, Daan Peters, Wilma van der Putten (sociale media), Stephan Ruigrok, Karlijne Scholts (advies), Saskia de Swart (coördinator bezorging), Tony Swartz, Lex van Tilborg, Hans Waltheus (coördinator advertenties) en Anna de Wit (hoofdreductie).

Ontwerp en opmaak

Romana Siemons, Den Haag (www.romanasiemons.nl)

Druk

Oranje van Loon Drukkers, Den Haag
(www.oranjevanloondrukkers.nl)

Met dank aan

Alle geïnterviewden en betrokkenen, alle bezorgers en de gemeente Den Haag.

Wil je reageren, meewerken of adverteren?

Stuur dan een berichtje naar nieuws@hetoudecentrum.nl.
Je kunt ons ook volgen op Instagram
(@BuurtmagazineHetOudeCentrum).

Het volgende nummer kun je eind maart 2023 in je brievenbus verwachten.

Herinrichting Boekhorststraat gaat van start

Waardevolle samenwerking van buurtbewoners, ondernemers en vastgoedpartijen

Tekst: redactie | Sfeerimpressie: BoschSlabbers landschapsarchitecten

Aantrekkelijk, verkeersveilig en veel groen. Met die thema's is het ontwerp-team geïnspireerd voor de opknopbeurt van de Boekhorststraat; de oudste winkelstraat van Den Haag, waar eigenzinnige winkels, innoverende horeca-concepten en het Makerskwartier je begroeten. Thom Hardeman, omgevingsmanager van de Gemeente Den Haag, legt uit wanneer de aannemer aan de slag kan.

'Zodra de vorst uit de grond is, kunnen we buiten beginnen,' deelt Thom met enige terughoudendheid. 'De verwachting is dat dit eind februari het geval zou moeten zijn, in koude grond kunnen we eigenlijk niets.' Als het openbreken grondtechnisch kan, wordt de herinrichting ook direct volledig opgepakt. Thom: 'Bij dit project is bij de fasering voor een snelle oplevering gekozen. Dat realise-

ren we door echt door te pakken, indien nodig in de weekenden.' Het Grote-Stappen-Snel-Thuis principe? 'Ja, op die manier is de openbreking van korte duur en houden we de afsluiting van de straat voor ondernemers en bewoners zo kort mogelijk. De aannemer heeft tijdens de werkzaamheden een vast aanspreekpunt, mocht er snel moeten worden geschakeld.'

Door de jaren heen zijn er een hoop losse elementen verzameld in de straat. 'Verschillende paaltjes, en her en der een prullenbak. Allemaal een beetje rommelig. We gaan de straat wat dat betreft ook echt een opfrisbeurt geven. Naast de straatklinkers en de herinrichting op zich wordt er extra aandacht besteed aan de afwerking,' vervolgt Thom. 'Er komen 23 bomen en een klimaattuin, het wordt een echte verblijfsplek.'

'De aanpak van deze herinrichting is best wel uniek te noemen,' laat Thom enthousiast weten. 'De gebruikers van de Boekhorststraat hebben gezamenlijk invloed gehad op het resultaat. Er is meegedacht, meebepaald en mee besloten. De straat breken we op, maar de stoep blijft zo lang mogelijk liggen. Praktische zaken zoals aanbod van huisvuil en leveringen aan winkels wordt goed gecoördineerd. En dan kan iedereen vanaf juli 2023 genieten van een aantrekkelijke winkelstraat.'

Contact en vragen?

Thom Hardeman is voor vragen of opmerkingen (in het voortraject) altijd bereikbaar: boekhorststraat@denhaag.nl. Tijdens de werkzaamheden houdt de aannemer een spreekuur in de straat. In die periode blijft ook Thom aanspreekpunt namens de gemeente. ●

Leden van het College van Gedeputeerde Staten ontvangen een exemplaar van het boek. Op de foto v.l.n.r.: Anne Koning (PvdA), Shireen Poyck, Jeannette Baljeu (VVD), Marieke de Jong, Jeroen Trimbos en Meindert Stolk (CDA).

Wat betekent het coalitieakkoord voor het Oude Centrum? *Meer leefbaarheid, maar zonder nieuwe grachten*

Tekst: Jan Elsinga | Foto's: Hoogheemraadschap Delfland en Jan Elsinga

Op 16 maart 2022 mochten alle Hagenaars stemmen voor een nieuwe gemeenteraad en een half jaar later ging de nieuwe raad eindelijk aan de slag. De vijf partijen van de vorige coalitie besloten samen door te gaan. In hun 'coalitieakkoord' legden ze vast wat de belangrijkste doelstellingen voor de komende jaren zijn. Wat betekent het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026 getiteld 'Een stad die tegen een stootje kan' voor het Oude Centrum?

In het coalitieakkoord staat genoteerd dat de gemeenteraad de Haagse buurten en wijken vooral leefbaar, schoon en veilig wil houden. Hoe willen ze dit in het Oude Centrum realiseren? De betrokken partijen (D66, VVD, Groen-

Links, PvdA en CDA) willen op termijn het **raamsekswerk** sluiten, zoals in de Doubletstraat. 'Vermindering van ramen biedt kansen voor herontwikkeling in de wijk, wanneer alternatieve werkplekken worden gevonden,' staat er. Toegezegd wordt dat hierbij naast de branche ook de bewoners worden betrokken. Ook wil de coalitie met bewoners en ondernemers gaan overleggen over de wijze waarop in de drukke gebieden van het Centrum bewoners bij het parkeren voorrang kunnen krijgen op toeristisch verkeer.

De nieuwe coalitie constateert dat delen van het Stadsdeel Centrum notoire voorbeelden zijn van een **ongezonde en versteende leefomgeving** en wil geld vrijmaken om

straten groener te maken. Hierbij wordt het plan 'Haagse Lanen' van voormalig VVD-raadslid Det Regts een inspiratiebron genoemd. De uitvoering van dit plan, om Spui en Hofweg intensief met bomen te beplanten, lijkt desalniettemin helaas nog niet aan de orde.

In het rapport staat verder dat de partijen de **Haagse grachten** willen koesteren en verbeteren 'als onderdeel van de stadsnatuur en plek voor recreatie'. De term 'groene grachten' die ze hierbij noemen is echter misleidend. Dit blijken geen echte grachten te zijn, maar 'de contouren van voormalige grachten met bomen, gras en planten'. Dat is erg jammer, want grachten met water hebben vele voordelen, waaronder een vermindering van hittestress. Het bestuur van bewonersorganisatie Het Oude Centrum is teleurgesteld, maar laat het er niet bij zitten. Zo is het boek 'Haagse Grachtengordel' op 20 oktober met een presentatie aangeboden aan het bestuur van Hoogheemraadschap Delfland (de organisatie die in onze regio over het waterbeheer gaat) en op 29 november aan het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (het dagelijks bestuur van de provincie). Beide besturen reageerden met grote interesse.

Tenslotte wil de coalitie met de bewoners, instellingen en ondernemers van de wijk **samenwerken**, door gezamenlijk een wijkagenda en plan van aanpak op te stellen. Hierin moeten verbeteringen en prioriteiten worden vastgelegd. Daarbij wordt ook aangegeven hoe en wanneer bewoners in projecten kunnen participeren. 'Over de uitvoering van de agenda en de aanpak daarvan wordt regelmatig gecommuniceerd,' staat er. Dat klinkt goed! ●

Marcel Vissers (rechts) en Manita Koops (tweede van links) van Hoogheemraadschap Delfland nemen het Grachtenboek in ontvangst van Shireen Poyck en Jan Elsinga.

Voedselbank

De wethouders Armoedebestrijding van de Gemeentes Den Haag, Rijswijk en Zoetermeer roepen samen hun bewoners op om de Voedselbank te steunen. De hoeveelheid mensen die afhankelijk zijn van de voedselpakketten is schrikbarend gestegen. In september waren het 1.800 huishoudens, maar intussen zijn er 2.300 pakketten per week nodig. Een monsterklus dus. Er is vooral behoefte aan pasta, rijst en groente in pot of blik, en natuurlijk liefst in grote hoeveelheden. Maar ieder beetje helpt, denk bijvoorbeeld ook aan een Kerstpakket. Het dichtstbijzijnde inleverpunt voor het Oude Centrum is de Lukaskerk, op het adres Om en Bij 2. Dit is overigens ook de plek waar op donderdagen tussen 10 en 12 uur voedselpakketten opgehaald kunnen worden. **Meer informatie? Kijk op www.voedselbankhaaglanden.nl**

Foto: de Lukaskerk, door Gricha Camonier

Voorlopig Ontwerp Fietsstraat Gedempte Burgwal & Gracht

Tot en met 24 januari 2023 ligt het Ontwerp Fietsstraat ter inzage en kan iedereen daarop tot die datum reageren. Online terug te vinden in het raadsinformatiesysteem onder nummer RIS313745. Of bij het informatiecentrum in het Stadhuis. Of maak een afspraak via telefoonnummer 14070 en licht je reactie, suggesties of bezwaren mondeling toe.

Vragen? Neem contact op met:
herinrichtengedemptegracht@denhaag.nl

Rabbin Maarsen, rond 1925

Nederlandse taal op een zeer bijzondere manier en was dan ook een veelgevraagd spreker. Als bekend was dat de opperrabbin zou spreken, was de Grote Synagoge in de Wagenstraat te klein voor alle belangstellenden. In de eerste jaren na zijn ambtsaanvaarding in 1925 was oppervoorzanger (*chazzan*) Lewinsky een extra trekpleister. In die tijd stonden de toehoorders zelfs in de gangen van het sjoelgebouw en op het plein voor de synagoge. Ook rabbin Maarsen en zijn gezin overleefden de Holocaust niet.

Joodse monumenten op het plein

Op het plein staat het Joodse kindermemoriaal uit 2006 van Sara Benhamoe en Eric de Vries ter nagedachtenis aan de Joodse kinderen die hier op school zaten en in de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen in concentratiekampen. Het monument bestaat uit roestvrijstalen stoelen die als klimrek fungeren, het klimrek symboliseert een trap naar de hemel. Op deze stoelen staan namen gegraveerd van 400 van de omgekomen kinderen en hun leeftijden. Begin 2018 is daar het Joods Monument bijgekomen naar een ontwerp van Anat Ratzabi. In het midden van een driedelige muur is een deur op een kier gezet als symbool voor een mogelijke ontsnapping, die voor bijna iedereen ijdele hoop is gebleken. Op de muur is de Amalek-sculptuur geplaatst met de Davidster, die vanaf 1967 op een gevel aan de Gedempte Gracht heeft gehangen. De twee koffers op het plein staan symbool voor de deportatie en de zes stenen elk voor een miljoen in de Tweede Wereldoorlog vermoorde Joden.

Bronnen:

- Den Haag Straten (14 augustus 2014): Bezemstraat
- Den Haag - het Rabbin Maarsenplein; Walter van Teeffelen (19 augustus 2013)
- www.bam.com/nl/pers/persberichten/spuimarkt-viert-hoogste-punt-rabbin-maarsenplein

Het huidige Rabbin Maarsenplein, met op de achtergrond het wooncomplex De Parnassijn.

De Bezemstraat in 1980, foto door P.G. Kempff

Rabbin Maarsenplein was vroeger een schoolplein

Herdenkingsplaats van verleden van de Joodse buurt

Tekst: Jan Elsinga | Foto's: Haags Gemeentearchief

Achter de Nieuwe Kerk vind je het Rabbin Maarsenplein. Tegenwoordig een speeltuin, herdenkingsplek en terraszone in één, maar vóór de Tweede Wereldoorlog lag hier een schoolplein. In de jaren zeventig zijn de huizen en de scholen in deze buurt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. De naam van het plein is in 2006 veranderd van Bezemplein in Rabbin Maarsenplein.

Scholen in de Joodse buurt

Vanaf het eind van de 17de eeuw was het gebied rond de Bezemstraat en de Sint Jacobstraat een arme Joodse buurt. Aan de Bezemstraat stonden verschillende scholen, waaronder sinds 1928 de Professor Lorentzschool, een lagere school die door veel Joodse kinderen werd bezocht. Het schoolplein lag op de plek waar nu het Rabbin Maarsenplein ligt. Vanaf 1942 mochten Joodse kinderen niet meer naar de gewone lagere school en werd deze school de enige school in Den Haag voor Joodse kinderen. In 1943

zijn alle Joodse kinderen van de school gedeporteerd naar concentratiekampen.

Sloop en nieuwbouw

Na de Tweede Wereldoorlog keerden maar weinig Joodse mensen terug en verpauperde de buurt. Uiteindelijk werden de huizen en scholen gesloopt. De Spaanse architect Rafael Moneo maakte een plan voor nieuwbouw. Winkels en horeca beneden, en 79 appartementen erboven met de naam Parnassijn. Onder het groen van de eeuwenoude platanen is een ruim aanbod van terrassen en een speelplaats voor kinderen, waardoor het een aangename ontmoetingsplaats is geworden.

Rabbin Isaac Maarsen

Sinds 2006 heet het plein 'Rabbin Maarsenplein', naar rabbin Isaac Maarsen. Hij was de laatste opperrabbin van Den Haag en een meester van het woord. Hij beheerste de

Het Bezemplein in 1957 met links de tuin van de Nieuwe Kerk, foto door H. Lamme

Redders van de Haagse binnenstad

 Tekst: Daan Peters en T. Nachtegaal | **Foto:** Gricha Camonier

Wie zich interesseert voor het Haagse stadsschoon kent ze vast wel. Hun kritische stem is altijd te horen in het belang van het behoud van de schoonheid van onze stad: Stichting SOS Den Haag. Redacteur Daan Peters besloot om Peter Drijver, een van de redders van SOS, te interviewen.

Peter Drijver is architect met expertise op het gebied van nieuwbouw, verbouw en restauratie van oude, historische panden. Daarnaast weet hij veel van stedenbouw. In Den Haag was hij een van de drijvende krachten achter de herbesteding van de Pan-

der-fabriek aan de Brouwersgracht (1985-1990), die met respect voor de bestaande structuur tot appartementencomplex werd omgebouwd. Ook in zijn rol bij SOS ('Save Our Souls') Den Haag zet Drijver zich met veel liefde en passie in voor zijn stad. De doelstelling van SOS is simpel: 'We zijn er voor Den Haag, dat een mooie bloeiende stad is. De stichting is opgericht om de krachten te bundelen voor het behoud van deze vitaliteit en schoonheid.'

Geen zoete broodjes, maar doorvragen!

De stichting bestaat in de kern uit

zes mensen. Ze zijn er niet om zoete broodjes te bakken met de wethouders en ambtenaren op het stadhuis, maar om ze scherp te houden door procedures tegen het licht te houden en de juiste vragen te stellen. Soms wekken hun vragen irritatie op, maar ze hebben er zelf geen moeite mee als anderen hen uitmaken voor azijnpissers. Hoort erbij! In 2010 ging SOS van start, bij de besluitvorming rond het Spuiforum, het theatercomplex dat uiteindelijk Amare is geworden. SOS verzette zich tegen het in hun ogen veel te hoge en te dure ontwerp, maar uiteindelijk zonder succes. Intussen komt er mede dankzij de stichting

Soms worden ze uitgemaakt voor azijnpissers. Hoort erbij!

een gemeentelijke enquêtecommissie: een heel zwaar middel om alles rond de aanbesteding, uitvoering en begeleiding op tafel te krijgen. Volgens Peter is al wel duidelijk dat de gemeente op dit dossier geen schoonheidsprijs gaat winnen.

Wat doet SOS Den Haag in onze buurt?

Peter en zijn SOS-collega's zetten zich ook in voor het stadsschoon in het Oude Centrum. Ze willen ervoor zorgen dat nieuwbouwplannen rekening houden met de rijke geschiedenis van de wijk en een harmonie tussen oud en nieuw nastreven. Maar bij veel nieuwbouwplannen is respect voor het verleden ver te zoeken. Als recente voorbeelden noemt Peter de samen met de straat gevoerde actie tegen

een hostel aan de Nieuwe Molstraat, acties voor een betere Doubletstraat en Paviljoensgracht, de 'bedenklijke' nieuwbouw aan de Gedempte Gracht/Spui of de 'liefdeloze' verbouwing van de laatste oude pandjes in de Oog in 't Zeilstraat.

Aan de Gedempte Gracht/Spui verzette SOS zich tegen sloop en nieuwbouw van de eeuwenoude panden, het laatste stukje van de Joodse buurt. Het nieuwe complex is te hoog, vooral als je het afzet tegen de schaal van de oude pandjes aan de kant van het Spui. Peter: 'Als je even de tijd neemt, zie je hoe langer je kijkt dat de verhoudingen totaal niet kloppen.' De raad van State gaf SOS gelijk dat de gemeente de nieuwbouw zo niet had mogen vergunnen.

In de Oog 't Zeilstraat werd de laatste oude huisjes verbouwd. Op aanraden van Peter ging ik zelf eens kijken in het straatje. Hij had gelijk! Hoe langer je kijkt naar die nieuwe kozijnen, hoe meer je ziet dat de verhoudingen niet kloppen. Gewoonlijk kun je bij oude huizen aan details, zoals de kozijnen en dergelijke, zien in welke periode iets gebouwd is. Maar door dit soort rücksichtslos verbouwen, zonder kennis van de geschiedenis, is dat niet meer mogelijk. En dat is jammer! ●

Wil je meer weten SOS Den Haag, bezoek hun website: www.sosdenhaag.nl

Uitbreiding van de redactie

De redactie van dit magazine heeft twee nieuwe aanwinsten! Vanaf dit wintermagazine is **Hans Walthaus** coördinator advertentiezaken. Advertenties zijn enerzijds een mooie manier voor ondernemers en instellingen om bij buurtgenoten op te vallen, en anderzijds een broodnodige financiële ondersteuning van dit magazine. We zijn ontzettend blij met onze adverteerders en Hans is vanaf heden hun aanspreekpunt.

Daarnaast begint per 1 januari aanstaande **Saskia de Swart** uit de Spijkermakersstraat als coördinator bezorging. Eerder was zij ondersteuner van de buurtbesturen in de Bloemen- en Bomenbuurt, en weet daardoor precies wat zoal bij de logistieke operatie komt kijken. Saskia wordt aanspreekpunt van alle bezorgers, en zal zich ervoor inzetten dat de bezorging in de buurt, bij de bibliotheek, het gemeentearchief en het stadhuis vlekkeloos verlopen.

Heb je interesse om ook aan dit magazine mee te werken? Kun je artikelen redigeren, schrijf je graag nieuwsartikelen of kun je van Nederlands naar Engels vertalen? Of heb je andere kwaliteiten die je graag voor de buurt zou willen inzetten? Stuur dan een berichtje aan hoofdredacteur Anna de Wit via: nieuws@hetoudecentrum.nl

Hans en zijn ukelele-verzameling. Foto: Kees Oosterholt.

Saskia in herfstige sferen - mét de herfsteditie van het magazine. Foto: Paul van Diepen.

Kunstenaar in de buurt

Fotograaf Frederick Linck

 Tekst: Lex van Tilborg | **Foto's:** Frederick Linck

Fotograaf en buurtbewoner Frederick Linck (1942-2020) woonde en werkte van 1969 tot 2020 aan de Amsterdamse Veerkade. Naast vele andere onderwerpen fotografeerde Linck veel op straat in zijn eigen buurt, vooral in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. Excentrieke buurtbewoners, daklozen en alcoholisten, straatmuzikanten, buurtfeesten, half-gesloopte huizen – Linck had een bijzondere belangstelling voor de rauwe randjes van de buurt. Terecht is hij weleens getypeerd als 'de fotograaf van de zelfkant van Den Haag'. Eind 2020 overleed hij na een kort ziekbed. Precies twee jaar later is het hoog tijd voor een klein eerbetoon.

Lincks belangstelling voor de zelfkant van de stad staat nogal in contrast met zijn eigen achtergrond, want hij

groeide op in een keurig milieu in het Noord-Hollandse Bussum en later in Voorburg. Zijn nette accent verraadde ook op latere leeftijd nog zijn 'burgermansopvoeding'. Maar zelf hield hij dus van het avontuur, het artistieke en het excentrieke. Eigenzinnig en eigenwijs was hij ook. Als leerling bij de beroemde Max Koot kreeg hij te horen dat het beter is een slechte foto van de koningin te maken dan een goede foto van je buurmeisje. Daar dacht Linck anders over: hij zag het als een uitdaging. Dan ga ik een goede foto van mijn buurmeisje maken!

Amsterdamse Veerkade

Tijdens zijn studie aan de Vrije Academie vestigde Linck zich in 1969 aan de Amsterdamse Veerkade 9, waar hij tot zijn dood in 2020 heeft gewoond en gewerkt. Vooral in de jaren '70 en '80

maakte hij prachtige fotoseries over de Haagse Markt en de kermis op het Malieveld. Hoewel hij ook portretten en stillevens fotografeerde, vond hij zijn inspiratie toch vooral op straat, in zijn eigen buurt. De rauwe randjes van de wijk waren in de jaren '70 nog heel wat rauwer dan tegenwoordig, zo laten de foto's van Linck zien. Uitgebrande auto's op Nieuwjaarsdag, een gezin dat in een caravan woont in de Kranestraat, alcoholisten aan het Groenewegje, en heel veel afgebroken of half-afgebroken huizen. In de jaren '70 werd er volop gesloopt in het Spuikwartier en het Oude Centrum, vooral ten behoeve van het Prins Bernhardviaduct en de beruchte Dwarsweg (die er na veel protesten niet kwam). Linck had een fascinatie voor afbraak, voor de treurige 'schoonheid' van een half-gesloopt gebouw: het lijnen-

spel, de grillige texturen van wandvlakken – sommige foto's zijn bijna abstracte composities.

Kwetsbare portretten

Tegenover deze verstilde beelden van sloop en afbraak staan de portretten van vaak kleurrijke buurtbewoners: het doorleefde gezicht van een sigaarrokende bewoner van de Kranestraat, een mannelijke Dolly Parton-lookalike, een excentriek homostel dat zich halfnaakt, in bontjas en cowboylarzen in hun huis aan de Bierkade liet fotograferen, en ga zo maar door. Linck wist van al deze mensen het vertrouwen te winnen, wat veelal resulteerde in kwetsbare, melancholische portretten.

Nalatenschap

De nalatenschap van Linck is een goed gedocumenteerd fotoarchief. Zijn weduwe, Conny Kuipéri, zorgt ervoor dat zijn werk een tweede leven krijgt, onder andere door tentoonstellingen in Pulchri Studio en in mini-exposities in de etalage van de studio aan de Amsterdamse Veerkade 9. Vaak wordt daarbij ook werk getoond van zijn oud-leerlingen, want Linck was bijzonder actief als fotografiedocent. Verschillende nu beroemde fotografen zaten bij hem in de klas, onder wie Koos Breukel en Martijn van de Griendt. Een selectie uit het omvangrijke fotoarchief van Linck zal worden opgenomen in de collectie van het Fotomuseum Den Haag. ●

Exposities

Mini-expositie over vreugdevuren
Vanaf half december is in de etalage van Amsterdamse Veerkade 9 een mini-expositie te zien van Lincks foto's uit de jaren '70 van restanten van vreugdevuren op de hoek van de Kranestraat tijdens de jaarwisseling.

Heugenis

Van 21 januari tot en met 21 februari 2023 is in Pulchri Studio de tentoonstelling *Heugenis* te zien. Een foto-expositie over herinneringen, aan de hand van stillevens van Frederick Linck en werken van Fotografen van Studio 307 uit Amsterdam, die zich hierdoor lieten inspireren.
Pulchri Studio, Lange Voorhout 15.
Geopend: di t/m zo, 12.00 - 17.00 uur.
Vrije entree.

Jonge man in Dolly Parton-kostuum, Den Haag, 1982.

Buurtbewoner in onze buurt Kranestraat, Den Haag, 1974.

Auto's na de oudejaarsviering, 1973.

Mooi en oud, maar wel koud

Tekst: Conny Kuipéri | foto: Sandra Uittenboogaart

Mooi en oud, maar wel koud

De ervaringen van een gezin-van-drie in een 17de-eeuwse hofjeswoning in de binnenstad. Het is een klein huurhuisje van 55 vierkante meter, maar intussen met een energiemaaand-rekening van meer dan 400 euro. De woningen zijn mooi en oud maar ook moeilijk te isoleren, dus koud. 'Met de isolatie van het historische pandje waarin wij wonen is het wat droevig gesteld', vertelt Anna. 'Geen spouwmuuren, houten deuren en kozijnen, enkel glas... Stadsherstel, de eigenaar van de woningen, heeft onlangs voorzetsramen op de benedenverdieping geplaatst ter isolatie, en dat scheelt hopelijk behoorlijk.' Desalniettemin was het al in november bij het opstaan slechts 15 graden op de benedenverdieping. 'We proberen om zo slim mogelijk met energie om te gaan. De Direct Bespaaractie van de Gemeente hebben we een paar jaar geleden meteen aangevraagd, er is toen radiatorfolie geplaatst. Verder douchen we om de dag, zetten we de verwarming maar af en toe aan, en niet hoger dan 18 graden, en trekken we een extra laag kleding aan in huis. Alle kleine beetjes helpen, denken we dan maar...' ●

Buurtbewoners over energie

Tekst: Conny Kuipéri | foto: Kees Oosterholt

Letterlijk en figuurlijk in de kou

'Alles zou beter worden door de privatisering van nutsbedrijven, werd ons in de jaren negentig voorgehouden. En nu zitten we in de kou! Maar ik niet hoor', voegt Martin van Vianen (81) snel toe. Hij woont in het ouderencentrum Wagenhagen in de Wagenstraat. Uit veiligheidsoverweging is daar alles op elektra, wat laag in energiekosten is. Martin, of 'de Lange van Vianen' zoals de meeste voetballiefhebbers hem zullen kennen uit het lied 'Oh, oh Den Haag', woont nu 14 jaar in het Oude Centrum. Hij is opgegroeid in een vijfkamerwoning in de Heemraadstraat in Scheveningen. Zoals zoveel ouderen kent hij de situatie van ijsbloemen op de ruiten in de winter en slechts één kolenkachel in de huiskamer, verder was het steenkoud in huis. 'Dat was nog eens energiearmoede,' zegt Martin. 'Later kwam er een gaskachel bij in de nette kamer, die alleen op zondag werd gebruikt, en toen de tijden beter werden nog een fornuis in de keuken zodat het hele huis werd verwarmd. Zoals er toen werd opgeschaald, zijn we nu weer aan het afschalen naar één kamer met warmtebron.'

Voetbalcarrière

Martin vertelt dat hij een fantastische jeugd heeft gehad en geniet nog van alles wat er is. Op zijn veertiende was hij al jeugdspeler bij ADO Den Haag, en op zijn zeventiende talentvol speler in het eerste senior elftal van ADO en later van Holland Sport, waar hij vanwege zijn lengte geselecteerd werd

als keeper. Door een knieblessure moest hij op zijn dertigste stoppen met spelen en heeft toen alle diploma's gehaald op het gebied van trainer en coach. Hij is trainer bij Telstar Sport geweest en daarna bij FC Vlaardingen. Als radioanalist maakte hij bij TV West furore. Ook in het buitenland was hij actief op het gebied van voetbal, als makelaar in België, en ook bij Barcelona waar hij wat klussen deed. Hij zat regelmatig met Cruyff om tafel en ook Louis van Gaal en zijn vrouw behoren tot zijn kennissenkring.

De keerzijde van de vrijheid

Als NRC-lezer volgt hij het nieuws en concludeert dat de overheid moe is en wij overheidsmoe zijn. Dat ziet hij aan het gedrag van mensen en de ongebreidelde vormen van protesten. Er is, volgens Martin, geen controle meer op wat bedrijven doen en sancties ontbreken. De oorzaak van dat we straks letterlijk en figuurlijk in de kou zitten. Als keeper voelde hij zich een eenling wat ook wel in zijn karakter zit. Hij distantieert zich nu ook enigszins van wat er gebeurt. Het is zo'n andere wereld geworden dan waarin hij is opgegroeid. De vrijheid die hij in zijn jeugd heeft gehad is er niet meer. 'Die vrijheid had ook zijn keerzijde,' besluit Martin zijn verhaal. 'Na mijn Mulo had ik verder moeten studeren, maar ik was toen met andere dingen bezig en mijn ouders stimuleerden mij daarin niet als nakomertje van 4 kinderen. Maar al met al heb ik een heel prettig leven gehad.' ●

Advertentie

Bij SPAR CITY Wagenstraat vind je meer dan 2000 artikelen voor je dagelijks gemak. In januari krijg je 4 weken lang tot €10 korting op je boodschappen.

Ode aan de bezorgers

Een groep van ongeveer twaalf wijkbewoners brengt dit magazine van de 'buurthuiskamer' op Paviljoensgracht 56 tot je deur. In zonnig zomerweer, maar ook tijdens de koudere wintermaanden. Ze hebben allemaal hun eigen redenen om dit te doen, én hun eigen verhaal. Kees Oosterholt maakte een klein portret van zes bezorgers, in woord én beeld. Wie zijn deze geweldige mensen?

 Tekst en foto's: Kees Oosterholt

Majorie
Ik bezorg al zeker tien jaar. Goed voor de beweging. En je spreekt weer eens wat andere mensen. Ik houd van al die verborgen plekjes in de wijk, bijvoorbeeld dat verrassende hofje achter de Wagenstraat 165 en natuurlijk de Pander-tuin. Voor de foto wil ik wel Spinoza op de achtergrond.

Daan
Ik woon al vijf jaar in de Boekhorststraat. Ik zit in de redactie van het magazine, en als er te weinig bezorgers kunnen, val ik in. Mij valt de variëteit in de wijk op. Je loopt van een pandje uit de vorige eeuw zo naar een nieuwbouwpand met tientallen brievenbussen. Waar ik nog wel meer over zou willen lezen in de wijkkrant? Over Chinatown, dat is zo'n interessante plek!

Rob
Ik woon al meer dan 50 jaar in het Oude Centrum, om de hoek op de Zuidwal. Mijn huis is zeker 200 jaar oud. Bezorgen doe ik ook al wat jaren. Waarom? Gewoon, omdat het moet gebeuren! Ja, ik heb zeker wel een favoriete plek in de wijk. Aan de zijkant bij de Nieuwe Kerk, een beetje verborgen en lekker rustig: het terras van Pavlov. Daar kom ik graag.

Jozien
Ik woon zo'n 20 jaar in de Herderinnestraat. Bezorgen doe ik zeker al vijf jaar. Ik vind het een stressloze manier om door de wijk te wandelen en intussen van alles te bekijken. Het Rabbijn Maarsenplein, dat is zo'n favoriet plekje van me. Fotografeer mij maar voor het Heilige Geesthofje aan de overkant.

Hans
Ik heb altijd in Voorburg gewoond, en vijf jaar geleden ben ik hier komen wonen in het Heilige Geesthofje. Ik bezorg de wijkkrant in het wijkje rond de Nieuwe Kerk. Doe ik altijd op zondagmorgen vroeg, dan is het zo mooi rustig in het centrum. Vanaf november help ik de wijkkrant ook met het regelen van de advertenties. Dus, nieuwe adverteerders welkom!

Lex
Vroeger woonde ik lang op Curaçao, nu alweer 13 jaar in de Wagenstraat. Bezorgen ben ik gaan doen toen er een enquête over de wijk werd gehouden. Ze vroegen meteen aan buurtgenoten om een handje te helpen. Nooit spijt van gehad. Ik ben geïnteresseerd in activiteiten voor ouderen in de wijk - sport en spel vooral. Iets voor de wijkkrant om aandacht aan te besteden?

Wie komt ons helpen als bezorger van de Wijkkrant? We zijn op zoek naar mensen die ieder kwartaal een vast 'wijkje' willen lopen, of mensen die af en toe willen invallen wanneer er een bezorger niet beschikbaar is. Lijkt het je wat? Stuur dan een berichtje naar nieuws@hetoudecentrum.nl ter attentie van Saskia de Swart (coördinator bezorging).

Wat doet Staedion aan energiebesparende maatregelen?

Tekst: Conny Kuiperi | Foto: Haags Gemeentearchief, Paul Lunenburg

Veel huurwoningen in het Oude Centrum zijn eigendom van wooncorporatie Staedion. Woordvoerder Chang Wong vertelt wat Staedion doet om op energieverbruik te besparen, voor de huurders en het klimaat.

Hoe staat Staedion tegenover zonnepanelen?

Positief! Binnenkort starten we met het plaatsen van zonnepanelen op onze woningen in de Katerstraat. Alle bewoners daar hebben hierover een brief ontvangen waarin gevraagd wordt of ze mee willen doen. Overigens kunnen niet op alle huizen panelen worden geplaatst. Dit is afhankelijk van een aantal factoren, zoals: is het dak sterk en groot genoeg, en is het mogelijk om een leiding van de zonnepanelen naar de meterkast te leggen.

Wat doet Staedion aan verduurzaming van woningen?

Wij gebruiken het natuurlijke onderhoudsmoment om ook de verduurzaming van de woningen direct aan te pakken. Bijvoorbeeld door het aanbrengen van dakisolatie tijdens de schilderbeurt. We hebben onlangs een woningcomplex in de Nieuwe Molstraat gerenoveerd. Op de planning voor het komende jaar staat naast onderhoud van de Katerstraat, ook de Oog in 't Zeilstraat en de Burgwal. Bewoners krijgen meestal een jaar van tevoren te horen wanneer hun woning aan de beurt is voor onderhoud of renovatie.

Wat doet Staedion in het algemeen om het verbruik van gas en energie in haar woningen te verminderen?

Voor alle duidelijkheid: Staedion heeft geen invloed op de ontwikkeling van de energieprijzen. We proberen wel het verbruik van gas en energie te verminderen. Zo werken we aan betere isolatie van de woningen, stimuleren we koken zonder gas en plaatsen we op zo'n 1.000 woningen zonnepanelen. Ook geven we voorlichting aan huurders over het besparen van energie en geld. Zie hiervoor www.staedion.nl/ik-heb-vragen-over-de-stijgende-energieprijzen

1678 Ethica 1019
restaurant & bar

Voor de Kerst bieden we een vijf-gangen wild menu

Vegetarisch ook mogelijk

Amuse

Bieten meringue met walnoot crème

Voorgerecht

Reerug pastrami met knolselderij, rozemarijn en pastinaak
Vega; Gegrilde koningszwam met amandel en bloemkoolcrème

Tussengerecht

Kabeljauw met rivierkreeft reductie, wortel en zeewier
Vega; Pompoen met spruitjes pesto, rozijnen en zwarte bonen saus

Hoofdgerecht

Hazenrug met rucola stampot, stoofpeer en kruidkoek
Vega; Geroosterde rode kool met kastanje puree en aardpeer

Tussengerecht

Wild terrine met blauwe kaas en krentenbrood
Vega; Tarte tatin van winterwortel met roomkaas en miso

Dessert

Grote chocolade bonbon met sinaasappel en koffie ijs
-of- Geitenkaasplankje met 5 soorten geitenkaas

Friandises

Huisgemaakte zoetigheden

*Kerstavond en 1ste Kerstdag
€ 65,- menu
€ 30,- wijnarrangement (optioneel)*

Reserveren:

Ethica restaurant
www.ethicarestaurant.nl – info@ethicarestaurant.nl
Tel: 070-2159096
Dunne Bierkade 35 Den Haag

1646 is een kunstruimte op de Boekhorststraat waar je gratis naar binnen kunt. We werken met kunstenaars van over de hele wereld, die de ruimte steeds weer omtoveren tot een nieuwe beleving met werken die je aan het denken zetten. Laat je verrassen, bekijk ons programma online.

1646.nl

Nieuws van de bewonersorganisatie

Het Oude Centrum

Hoofdkwartier van de wijkorganisatie op Paviljoensgracht 56. Foto: Darpan van Kuik

Haags Historisch Museum

26 november 2022 t/m 5 maart 2023

Haags HAAR

Een bewogen jaar

We kijken terug op een bewogen 2022 voor het Oude Centrum. We hebben de status Vreedzame wijk kunnen toevoegen aan ons rijtje. Met elke naam of label is een benoeming slechts een start, maar door er samen aan te werken kunnen we laten zien dat het Oude Centrum een wijk is waar we naar elkaar luisteren en iedereen in vrijheid kan zijn wie hij/zij is.

Vanaf de jaren zeventig is het Oude Centrum een echte wijk waar er vanuit bewoners acties op touw worden gezet. Ook nu weer; er zijn plannen voor bouw en verdichting in de stad net buiten onze wijkgrenzen. Onze wijk wordt straks omgeven door onaantrekkelijke hoogbouw. Opletten dus, bij alle stedelijke ontwikkelingen in de buurt.

Ook op sociaal gebied speelt er veel. Het Buurthuis van de Toekomst De Sprong wordt definitief gesloten. Wijkbewoners hebben bij dat besluit geen kans gehad om mee te praten over een alternatief. In de Telegraaf konden we lezen dat de motivatie om De Sprong te sluiten onder andere de onveiligheid in de wijk is. Dat zou juist een reden moeten zijn om een extra buurthuis toe te voegen, niet om de enige plek voor het bewaken van het welzijn van bewoners te sluiten.

En er is nóg een horde die de Gemeente ons als bewonersorganisatie keer op keer laat nemen. Onze subsidieaanvragen worden regelmatig afgewezen. Zo is het nog maar de vraag of deze buurtkrant daadwerkelijk gedrukt kan worden. Valt deze krant bij jullie in de bus en kunnen jullie weer genieten van een mooie editie van het buurtmagazine? Dan is dit op het laatste moment toch nog goed gekomen.

Bestuur Wijkorganisatie
Het Oude Centrum

Kerstboomknuffels

Kun je wel wat extra liefde in je kerstboom gebruiken? Hang dan deze mooie kerstknuffelaars in je boom. Hoe ga je te werk? Knip de hangers uit langs de knijplijntjes en plak ze op mooi gekleurd papier of karton. Prik met je schaar een gaatje aan de bovenzijde en steek er een hanger doorheen, bijvoorbeeld een touwtje, elastiek of paperclip. En hang ze in je boom!